

Første næstformand (Kaj Andresen): Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

(Lovforslaget (nr. 198) findes i tillæg A. sp. 4111, fremsættelsen i tidenden sp. 4342).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Otto Mørch: Jeg har kun få bemærkninger til dette lovforslag om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

Socialdemokratiet vil naturligvis gerne medvirke til, at vi ikke alene kan bevare vore eksportmuligheder for ørreder og ørredæg, men også styrke vore eksportindtægter på dette vareområde, og derfor kan vi tiltræde denne nye eksportkontrollovgivning, der vil søge at inddække importlandenes kvalitetskrav. Vi finder også, at det er mest praktisk at henlægge administrationen af kontrolforanstaltningerne under landbrugsministeriet. Dette ministerium har stor erfaring på eksportkontrolområdet indhentet gennem kontrollen med den vigtige landbrugseksport. Men jeg vil gerne understrege, at administrationen af den nye lov bør ske i meget nært samarbejde med fiskeriministeriet og selvfølgelig i nær kontakt med de erhvervsorganisationer, der berøres af lovforslaget.

Det er efter mit partis opfattelse tilfredsstillende, at dambrugserhvervet, der erhvervsmæssigt kan drage megen nytte af loven, igennem en afgiftsordning også kommer til at bidrage til bekæmpelsen af sygdomme hos ferskvandsfisk. Vi finder det selvfølgelig, at det må påhvile erhvervet at udrede de med eksportkontrolforanstaltningerne forbundne årlige udgifter, hvilket det så meget lettere kan gøre, som det opgives, at der højst vil blive en årlig udgift på dette område på omkring 250.000 kr.

Som det vil fremgå af mine få bemærkninger, vil socialdemokratiet gerne medvirke

til en gennemførelse af denne lovgivning og, vil vi tilføje, til en hurtig gennemførelse af lovforslaget. Vi er hermed i nøje overensstemmelse med dambrugserhvervet, der jo har henstillet, at man snarest får skabt lov-hjemmel for sygdomsbekæmpelse og eksportkontrol. Vi finder dog, da man her står over for et helt nyt lovgivningsområde, at en kortvarig udvalgsbehandling vil være nyttig.

Henry Møller: I lighed med socialdemokratiets ordfører vil også jeg mene, at vi under en udvalgsbehandling må arbejde med nogle af de ting, der ikke ligger helt klart, bl. a., hvorledes loven skal administreres; der bliver også visse ting at tale om med hensyn til, hvorledes vi skal gribe sygdomsbekæmpelsen an på bedste måde.

Mange af de ting, vi kommer ind i, finder vi rimelige, og det er også sagt af ministeren i fremsættelsestalen, at man vil få mulighed for at gå videre med bekæmpelsen af sygdomme hos vore ferskvandsfisk i år og i sær. Vi mener, det må være helt rimeligt, at man finder frem til forhold, der giver os mulighed for at bekæmpe disse sygdomme. Der kan stilles mange spørgsmål om, hvorledes dambrugene, som loven i første omgang især tager sigte på, skal placeres i dette forhold. Vi ønsker ved loven at støtte den eksport, som har vist en betydelig stigning i de senere år, og vi skulle gerne medvirke til at fastholde og yderligere udbygge dette marked.

Mit parti vil gerne være med til at skabe betingelserne for en vedtagelse af dette lovforslag, og jeg kan give mit partis tilslutning til at gennemføre det så hurtigt som muligt.

Henry Sørensen: Det foreliggende lovforslag tager sigte på iværksættelse af en sådan bekæmpelse af smitsomme ørredsygdomme, at vor efterhånden ret betydelige eksport af opdrættede ørreder ikke som følge af tilstedeværelsen af sådanne sygdomme besværliggøres eller hindres, og dette sigte tror jeg ikke der principielt kan rettes nogen indvending imod.

Imidlertid tror jeg, at sagen indeholder flere praktiske, økonomiske og juridiske momenter, end lovforslaget umiddelbart giver indtryk af, på grund af de relationer til andre erhvervsmæssige og økonomiske

[Henry Sørensen.]

interesser end de rene dambrugsinteresser, en sådan sygdomsbekæmpelse nødvendigvis må få. Hvis ørrepsygdommene, deres virkning og deres bekæmpelse alene indskrænkede sig til selve de ramte dambrug og de begrænsede vandområder, disse beslaglægger, var der selvfølgelig ingen større problemer; men så vidt mit kendskab til forholdene rækker, er dette ikke tilfældet. Er dambruget inficeret, vil det i de fleste tilfælde betyde, at også selve det vandløbssystem, hvori dambruget ligger, er inficeret, og dette gælder næppe alene den naturlige laksebestand og ørredbestand heri samt det normale kontingent af undvegne dambrugsfisk — det vil sige regnbueørred, som findes i nærheden af dambrugene — men også fiskearter som ål, gedder, sandarter osv., der, om end de ikke er sygdomsramte, dog vil være smittebærende. Det vil igen sige, at bekæmpelsen, for at den skal blive effektiv, i større eller mindre grad må udstrækkes til det omliggende vandløbssystem.

Selv om det foreliggende lovforslag ikke synes at gå nærmere ind på dette forhold og de ikke ubetydelige konsekvenser, dette i det givne tilfælde kan få ikke alene over for andet fiskeri i vandløbene, heriblandt det ofte i økonomisk henseende ikke ubetydelige søfiskeri, men også det erhvervsfiskeri i saltvand, hvis udbytte er betinget af tilgangen af fisk og navnlig ål, som vokser op i vandløbssystemerne for senere i voksenalderen at forlade dem, kan det dog af lovforslaget ses, at disse forhold må have været med i overvejelserne ved dets udarbejdelse. Når der således i lovforslaget til stadighed tales om ferskvandsfisk — det gælder f. eks. § 1 og § 2 — må i hvert fald jeg forstå det således, at man derved har sigtet til andet og mere end de laksefisk, som dambrugerne beskæftiger sig med opdræt af i deres fiskedamme. Ellers havde man vel nok brugt udtryk som f. eks. dambrugsfisk, laksefisk eller måske regnbueørred i stedet for det mere generelle udtryk ferskvandsfisk. Af bemærkningerne til § 5, stk. 1, fremgår det også, at en sygdomsbekæmpelse skal kunne finde sted uden for dambrugene, og det vil jo sige i de tilliggende vandløbssystemer. Det tror jeg vil blive det normale, hvis bekæmpelsen skal blive effektiv, og det vil således næppe kunne undgås, at det bliver

betydelige værdier uden for dambrugene, som må påregnes at gå tabt ved opfyldelsen af loven, hvis den skal virke effektivt.

Det er her, jeg ikke vil skjule, at jeg har visse betænkeligheder. Jeg går ud fra, at denne side af sagen har været nærmere undersøgt og bedømt såvel på forsøgsdambruget i Brøns, der jo udfører et meget vigtigt arbejde med hensyn til studiet af ørrepsygdomme og deres bekæmpelse, som i Danmarks fiskeri- og havundersøgelser, der også har en god indsigt i disse forhold. Det skulle glæde mig, om der foreligger et materiale herfra, og jeg ser meget gerne, at vi får lejlighed til i det kommende udvalgsarbejde at se nærmere på dette.

Jeg skal imidlertid på det foreliggende grundlag understrege, at jeg under alle omstændigheder vil finde det rigtigt, at lovforslaget ikke vedtages, inden der har fundet en meget nøje undersøgelse og bedømmelse sted af det også i økonomisk henseende betydningsfulde hensyn til beskyttelsen af fiskebestanden i de vandløbssystemer, ved hvilke vore henvendte 600 dambrug er beliggende. Dette gælder selvfølgelig også de erstatningsudbetalinger, som jeg ser omtalt i § 4, og som efter paragraffen vil tilgå de fiskeriberettigede i de vandløbssystemer, hvor fiskerimulighederne forringes ved en eventuel smitte fra selve dambruget. Selv om landbrugsministeren kan bekræfte, at en sådan erstatning vil blive udbetalt — og det håber jeg at landbrugsministeren ser sig i stand til — vil jeg dog gerne opmærksom på, at dette ikke omfatter godtgørelse for de førnævnte tab, som erhvervsfiskeriet i saltvand vil lide.

Jeg skal ikke i øjeblikket komme nærmere ind på visse andre ting i lovforslaget, som det ellers kunne være interessant at berøre — det gælder bl. a. fastlæggelsen af dambrugernes forpligtelser til selv at modvirke udbredelse af smitte fra deres dambrug, og sammensætningen af det i § 5 nævnte bekæmpelsesudvalg — idet jeg regner med, at også disse ting kan drøftes nærmere under et kommende udvalgsarbejde.

Jeg kan med disse bemærkninger på mit partis vegne tilsige en velvillig, grundig og hurtig behandling af lovforslaget. Vi er helt opmærksom på, at dette forslag skal så hurtigt igennem som muligt, men nu behøver hurtighed ikke nødvendigvis at

[Henry Sørensen.]

være sløsethed, og jeg håber, vi får lejlighed til at undersøge alle de mulige spørgsmål i forbindelse med dette forslag.

Amtøft: Lovforslaget om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk er som allerede nævnt af de tidligere ordførere foranlediget af et krav fra de lande, hvortil danske ørreder og ørredæg eksporteres. Eksporten af ørreder er ganske betydelig; værdien udgjorde i 1967 ca. 90 mill. kr. Imidlertid har et krav fra bl. a. USA og Sverige gjort det nødvendigt, at visse sygdomme udryddes, og at det ved kontrol sikres, at eksportfisken er uden sygdom.

Det er klart, at bekæmpelsen af disse sygdomme må foregå etapevis. Hvis bekæmpelsen forudsætter, at et dambrugs fisk må udryddes, vil dambrugeren få erstatning fra statskassen for selve de dræbte fisk, men ikke for driftstab i forbindelse med bekæmpelsen, og erstatning bortfalder, hvis dambrugeren selv er skyld i miseren. Disse erstatninger skønnes ikke at ville overstige ca. 100.000 kr. pr. år.

Den kontrol, der skal sikre, at importlandenes krav overholdes, vil blive udført af veterinærdirektoratet og statens veterinære serumlaboratorium i forening. Kontrollen nødvendiggør, at der indrettes nogle laboratorielokaler i Århus. Udgiften til disse lokaler udgør 1-1½ mill. kr. Statens årlige udgifter ved loven er ret beherskede: ca. 100.000 kr. de første år og derefter ca. ½ mill. kr. pr. år. Dambrugernes udgifter bliver af tilsvarende størrelse.

Lovforslaget er tiltrådt af alle ferskvandsfiskeriets organisationer. Når det er tilfældet, skyldes det utvivlsomt, at sygdom koster dambrugerne et tab på adskillige millioner kroner hvert eneste år.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforslaget til en velvillig behandling i udvalget.

Vivike: Da dette lille, fornuftige lovforslag kommer i udvalg, synes jeg, der er sagt nok om det her, og jeg har ikke mere at tilføje.

Landbrugsministeren (Peter Larsen): Jeg takker ordførerne for den velvillige indstilling til dette lovforslag. Jeg følger hertil også

en tak for, at man er indstillet på ved en hurtig behandling at gøre sagen færdig.

Jeg kunne i og for sig erklære mig helt enig i hr. Vivikes betragtning om, at der er sagt så meget godt, at man næppe behøver at forlænge debatten her i dag ret meget, men vil dog alligevel gerne gøre nogle få bemærkninger.

Over for hr. Otto Mørch vil jeg fremhæve, at det er helt naturligt, at administrationen af denne lov sker i nøje overensstemmelse og kontakt med fiskeriministeriet. Jeg kan føje til, at når loven er henlagt til landbrugsministeriet, hænger det nøje sammen med, at veterinærmyndighederne sorterer under landbrugsministeriet, og at det derfor er hensigtsmæssigt, at man blot ved en udvidelse af veterinærinstituttet får mulighed for også at løse de opgaver, loven nu vil give anledning til.

Jeg må til hr. Henry Møller og hr. Henry Sørensen sige, at det er helt klart, at vi i udvalget nøje må drøfte forholdene vedrørende bekæmpelsen af sygdommene. Navnlig må det af hr. Henry Sørensen rejste problem om sammenhængen med de andre faktorer, også de økonomiske spørgsmål og herunder erstatningsreglerne, selvfølgelig nøje drøftes igennem i det udvalg, der nu formentlig bliver nedsat.

Selv om der naturligvis før lovforslagets fremsættelse har været forhandlet nøje og indgående om alle disse ting, er det givet, at folketinget må have klarhed over, hvordan man har tænkt sig at disse ordninger skulle virke.

Må jeg om erstatningsreglerne sige, at vi har søgt at lægge tingene til rette på samme måde som i en lang række andre landbrugsministerielle love, hvor man vel giver erstatning for det direkte tab, men for driftstabene ikke giver nogen dækning. Vi har med andre ord søgt både at tilpasse lovforslaget således, at det kan tage hensyn til vore berettigede økonomiske interesser i at oprettholde og helst forøge vor eksport, men samtidig at give det en praktisk udformning, så det på en let og smertefri måde er i stand til at fungere under hensyn til ikke alene dambrugernes, men også det øvrige fiskeris interesser i denne sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Kaj Andresen): Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om forberedelse af en revision af lov om lærlingeforhold [af Kai Moltke og Hanne Reintoft].

Valgt blev: *Simonsen, Gerda Møller, Henry Møller, Stetter, Robert Christensen, Jens Frandsen, Evan Jensen, Erik Hansen (Ålborg amt), Svend Haugaard, Martin Pedersen, Finn Christensen, Carl P. Jensen, Peter Jørgensen, Søren B. Jørgensen, Johan Nielsen, Bertel Pedersen og Morten Lange.*

Første næstformand (Kaj Andresen): Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra følgende medlemmer har jeg modtaget anmodning om, at den af ministeren for kulturelle anliggender i dag givne redegørelse må blive sat til forhandling i tinget:

K. B. Andersen, Henry Christensen, Lene Christensen, Gunhild Due, Jørgen Peder Hansen, Merete Bjørn Hanssen, Frode Jakobsen, Kirkegaard, Bodil Koch, Lembourn, Niels Matthiasen, Gerda Møller, Orla Møller, Per Møller, Ellen Strange Petersen, Else-Merete Ross, Sigsgaard og Simonsen.

Redegørelsen vil herefter komme til forhandling torsdag den 13. marts.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 12. marts, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Redegørelse af udenrigsministeren.*
- 2) *Spørgsmål til ministrene.*
- 3) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Poul Møller.*
- 4) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Poul Møller.*

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om statens tjenestemænd.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om tjenestemandspension.

7) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om bekæmpelse af smitsomme sygdomme hos ferskvandsfisk.

8) *Valg af 1 medlem til udvalget angående det civile beredskab (i stedet for Victor Gram).*

Mødet hævet kl. 16.03.

72. møde.

Onsdag den 12. marts kl. 13.

Formanden: Medlem af folketinget Kurt Brauer har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren ændre bødesystemet ved det københavnske S-togsnet?“

Spørgsmålet er optaget på tingets spørgetid i dag.

Den første sag på dagsordenen var:

Redegørelse af udenrigsministeren.

Formanden: Udenrigsministeren har ordet, for at han kan give tinget den i går anmeldte redegørelse.

Udenrigsministeren (Poul Hartling): Ved folketingsårets begyndelse spurgte det ærede medlem hr. Poul Dam mig, om jeg ville give tinget en redegørelse for Danmarks handelspolitik over for udviklingslandene. Bl. a. ønskede han til sin tid at blive gjort bekendt